

אותה גברת שימלה אחרת

גם לבושו של הרקדן הגבר בבאלט עברה שינויים ניכרים. מכנסי הגוף ההדוקים, המקובלים כל כך כיום, לא היו כאלה בעבר. הלבוש על בימת המחול היה למעשה גירסה מקושטת יותר מהרגיל בטרקלין או ברחוב. המכנס ההדוק לכל אורך רגלו של הרקדן נוצר בד בבד עם קיצור ה- tutu של הבאלרינה.

למען הצניעות, חובה היתה על הרקדנים ללבוש מעל למכנסי הטריקו מעין מכנסיים קצרים, להסתיר את אברי המין שלהם. המצאת החגורה, ה- jockstrap, שייכת למאה ה-20. ניוזינסקי גרם לסקנדל ועף מהבאלט החצרוני הרוסי בראשית המאה, שעה שבתפקיד לאברכט ב"גיוזל" רקד ללא אותם מכנסיים קצרים, שומרי המוסר. הדבר עורר את חמתה של אחת מנשי פמלייתו של הצאר, שנוכחה במופע, ונפגעה עמוקות מצפייה בערוותו של הרקדן. יש מי שסבורים, שהיה זה דיאגילב, שיעץ לניז'ינסקי לרקוד ללא מכנסי-הצניעות, כדי להבטיח שהרקדן הגאוני לא תהיה לו ברירה אלא להצטרף ללהקתו של האמרגן הגאוני, ערב מופעיה בפאריז...

הלם תרבותי דומה גרמו לצופים שני כוריאוגרפים, שיצרו יחד את המחול "Mutations" עבור תיאטרון המחול ההולנדי, בשנת 1970. ביצירתם המשותפת של הנס ואן מאנן וג'ון טטלי, הופיעו הרקדנים משני המינים בעירום גם על גבי מסכי ההקרנה וגם על הבימה עצמה.

מרתה גראהם העדיפה תמיד גלימות גדולות ודראמטיות לנשים וכמעט עירום לבחורים. המחול הפוסט-מודרני הכניס את נעלי-הספורט ואת הגיינס לבימת המחול. הכיעור המכוון של אופנה רשלנית של סמרטוטים ותלבושות מימי הסבתא, נעלי העבודה הכבדות ושאר גחמות, אופייניות ללהקות הישראליות בימינו.

האופנה שימשה נושא לבאלט הראשון שיצר פרדריק אשטון, אחד מגדולי הכוריאוגרפים הבריטיים, בראשיתה של להקת "באלט ראמבר", להקת הבאלט המקצוענית הראשונה באנגליה. "טרגדיה של אופנה", נוצר בשנת 1926, לפי רעיון של בעלה של מרי ראמבר, המשורר אשלי דיוקס. הוא סיפר לאשטון על מעשה שקרא, על אודות טבח צרפתי מפורסם, שהכין מאכל מיוחד במינו לסעודה מלכותית חגיגית, וכשהמארחת מאסה ביצירתו, נטל סכין מטבח והתאבד.

אשטון העביר את הנושא לתחום התלבושות. ואצלו החייט מאבד את עצמו לדעת, שעה שהגברת עבורה עיצב שימלה מיוחדת, אינה מוכנה ללבוש אותה...

בכל הנושאים הללו מטפלים הראיונות והרשימות הבאות. בסופו של דבר, אין הכוריאוגרף יכול לשנות ממש את דמות רקדניו המבצעים, אלא על ידי התלבושות. זו תמיד אותה הגברת (או האדון) בשימלה אחרת.

מאז ומעולם, רקדניות ורקדנים מרבים לחשוב, לחוש מאויימים, מרגישים נהדר או מיאשים ממראה גופם על הבימה. הדאגה לתלבושות תופסת מקום מרכזי בעיצוב הכוריאוגרפיה - אפילו אם הלבוש הוא כמעט בלתי נראה. גם העירום הוא מין תלבושת. אם כי שמלות ענקיות וגלימות מכסות הכל, גם אלה יכולים להיות סקסיים מאוד.

היחס לתלבושת הרקדן והרקדנית הם הצהרת כוונות והבעת דיעה אסתטית מובהקת. העוקב אחרי קיצור חצאית המלמלה הקלאסית ה- tutu של רקדנית הבאלט, יבחין איך מזו שבאורך מלא, עד הקרסול, של המאה ה-18, היא עולה עד לקצת לפני הברך בתקופה הקלאסית במאה ה-19, וכיצד, עם המצאת נעל-הבהונות בשנות ה-20 של המאה ה-19, היא מתקצרת עד לצורת מניפה קשוחה במאה ה-20.

שימלה בסגנון גראהם, להקת המחול הקיבוצית
GRAHAM STYLE DRESS, A DANCER OF THE K.C.D.C